

Z. Lissak, W. Pogorzelski

Biechów, st. 6, gm. Głogów, woj.
legnickie, AZP 68-19/28

Informator Archeologiczny : badania 25, 11-12

1991

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

200 m. W wielu z nich notowano występowanie materiału zabytkowego, głównie mezolitycznego i protoneolitycznego, ale także późnopaleolitycznego związanego najpewniej z tzw. kompleksem ahrensberskim. W przyszłości planuje się badania właśnie tego typu osadnictwa na stanowisku w Tarnowie.

Badania będą kontynuowane.

Wojnowo-Chwalim
gm. Kargowa, woj. zielonogór-
skie

Polska Akademia Nauk Instytut Histo-
rii Kultury Materialnej Zakład Arche-
ologii Wielkopolski w Poznaniu

Badania prowadzili doc. dr hab. Michał Kobusiewicz i mgr Jacek Kabaciński. Finansowane przez Instytut Historii Kultury Materialnej PAN. Czwarły sezon badań. Osadnictwo późnoneolityczne i mezolityczne.

Celem badań rozpoznawczych przeprowadzonych w dolinie Gnitej Obry było poszerzenie znajomości problematyki osadnictwa społeczności zbieracko-łowieckich w rejonie Wojnowa. Penetracje terenowe w 1991 r. stanowiły kolejny etap badań najstarszej sieci osadniczej tego obszaru. Stanowią one podstawę badań porównawczych systemów eksploatacji środowiska naturalnego i osadnictwa na niżu środkowej Europy i na środkowym zachodzie USA, prowadzonych w ramach wspólnego programu badawczego Instytutu Historii Kultury Materialnej PAN i Iowa State University, Ames, USA.

Wstępna penetracja prowadzona wzdłuż krawędzi rynny glacialnej dostarczyła dużej ilości zabytków krzemiennych, wskazujących m.in. na występowanie w badanym regionie osadnictwa z okresu Allerød. Do dalszych badań wybrano 2 stanowiska, oznaczone jako Wojnowo c i Wojnowo d, położone na krawędzi terasy w bezpośredniej styczności z torfami. Przeprowadzono na nich szczegółową inwentaryzację powierzchniową, uzyskując bogatą kolekcję kilkuset zabytków krzemiennych. Wykonano też 2 wykopy sondażowe, w których materiał zabytkowy zalegał w humusie i w podglebiu do głębokości ok. 45 cm od powierzchni.

Celem porównania gęstości występowania krzemieni, podobne sondáže wykonano na stanowisku Chwalim 1 położonym ok. 1,5 km na południe od stanowisk w Wojnowie. Gęstość występowania materiałów, w granicach 100–300 zabytków w metrze kwadratowym, była ok. dwa razy większa niż w wykopach z Wojnowa.

Badania będą kontynuowane.

NEOLIT

Biechów, st. 6
gm. Głogów, woj. legnickie
AZP 68-19/28

Muzeum Archeologiczno-Historyczne
w Głogowie

Badania prowadzili mgr mgr Z. Lissak i W. Pogorzelski (autor tekstu). Finansowane przez Urząd Miasta i Gminy w Głogowie oraz Hutę Miedzi Głogów. Osada z okresu neolitu i epoki brązu.

Stanowisko zlokalizowane było na krawędzi terasy ciekłu będącego lewym dopływem Odry. W związku z tym, że teren, na którym zlokalizowane było stanowisko przeznaczony został pod budowę wysypiska śmieci, zaistniała konieczność przeprowadzenia

w l. 1990–1991 badań archeologicznych. Łącznie przebadano obszar o powierzchni 266,5 arów, na którym odsłonięto zadokumentowane i wyeksplorowane pozostałości po 44 obiektach.

Przeprowadzona analiza pozyskanych w trakcie badań zabytków pozwala stwierdzić, że obszar stanowiska zasiedlany był w przeszłości przez ludność z okresu neolitu dwukrotnie. Starszą fazę reprezentuje obiekt nr 4 wiązany z późną fazą kultury ceramiki wstęgowej klutej, a młodszą obiekty nr 19, 23 i 25 odpowiadające kulturze amfor kulistych. Pozostałe obiekty, z których pozyskano zabytki, chronologicznie wiążą się z początkową fazą kultury łużyckiej.

Dokumentacja oraz zabytki z badań znajdują się w Muzeum Archeologiczno-Historycznym w Głogowie.

Biśnik, st. 1, gm. Wolbrom, woj. katowickie patrz paleolit

**Borowo, st. 12
gm. Dobre, woj. wrocławskie**

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza
Instytut Prahistorii Zakład Prahistorii
Polski w Poznaniu

Badania prowadzili mgr J. Czebreszuk i M. Ignaczak. Finansowane przez Wojewodę Wrocławskiego, Gminę Dobre i Uniwersytet im. A. Mickiewicza w ramach programu ratownictwa przestrzennego nad Środkową Bachorzą. Drugi sezon badań. Osady ludności kultury pucharów lejkowatych i iwieńskiej.

Stanowisko odkryto w 1982 r. Zajmuje ono południowy stok wału wydmowego, opadającego w stronę osuszonego aktualnie Jeziora Krzywosądz. Badania miały charakter ratowniczy. Teren stanowiska przestał podlegać uprawie i stał się miejscem „dzikiej” eksploatacji piasku.

Łącznie przebadano 142 m² w obrębie 7 wykopów, gdzie natknięto się na pozostałości osad ludności kultury pucharów lejkowatych i iwieńskiej. Stwierdzono wyraźnie lepszy stopień zachowania stanowiska w części porośniętej aktualnie lasem. Odkryto 14 obiektów. Wszystkie one wiążą się z kulturą pucharów lejkowatych (m.in. zakończono eksplorację obiektu nr 3, odkrytego rok temu).

Tegoroczne obiekty, o dobrym stopniu zachowania oraz o różnorodnych rozmiarach i wypełnisku, stanowią fragment rozległej i stabilnej osady ludności kultury pucharów lejkowatych. Wstępne ustalenia chronologiczne wskazują, że przede wszystkim wiąże się ona z jej rozwiniętym odcinkiem rozwojowym (faza IV–V). Najbardziej prawdopodobne jest wydzielenie w jej obrębie dwóch podetapów zasiedlenia, związanych osobno z fazą IV i fazą V. Najmniej liczne są ślady fazy III, w ubiegłym sezonie dominujące.

Etap zasiedlenia związany z rozwiniętym odcinkiem kultury iwieńskiej podobnie jak w sezonie poprzednim reprezentuje wyraźnie mniejsza ilość źródeł. Cechy zdobnictwa, makromorfologii i technologii naczyń wskazują, iż mamy tu do czynienia z iwieńską fazą IIIa wg podziału A. Kośko, tzn. z okresem przejściowym między kulturą iwieńską a horyzontem trzcinieckim na Kujawach.

Badania winny być kontynuowane.

Brzeski, st. 2, gm. Klwów, woj. radomskie patrz młodszy okres przedrzymski — okres wpływów rzymskich

---